

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2019 m. liepos 2 d.
(OR. en)

10154/19

ECOFIN 609
UEM 212
SOC 461
EMPL 350
COMPET 490
ENV 580
EDUC 296
RECH 329
ENER 333
JAI 690
FSTR 112
REGIO 148

PRANEŠIMAS

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai

Komisijos dok. Nr.: 9925/19 - COM(2019) 501 final

Dalykas: Rekomendacija dėl TARYBOS REKOMENDACIJOS dėl 2019 m. Belgijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2019 m. Belgijos stabilumo programos

Delegacijoms pridedamas pirmiau nurodytas Komisijos pasiūlymu (dok. COM(2019) 501 final) grindžiamas Tarybos rekomendacijos projektas, kurį peržiūrėjo ir dėl kurio susitarė įvairūs Tarybos komitetai.

TARYBOS REKOMENDACIJA

... m. d.

**dėl 2019 m. Belgijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2019 m.
Belgijos stabilumo programos**

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir
148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės
priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo¹, ypač į jo 5 straipsnio
2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

¹ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

kadangi:

- (1) 2018 m. lapkričio 21 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2019 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. Ji tinkamai atsižvelgė į 2017 m. lapkričio 17 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos paskelbtą Europos socialinių teisių ramstį. 2019 m. kovo 21 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino metinėje augimo apžvalgoje nustatytus prioritetus. 2018 m. lapkričio 21 d. Komisija pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011² priėmė ir įspėjimo mechanizmo ataskaitą – joje Belgija nenurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurios bus rengiama nuodugni apžvalga. Tą pačią dieną Komisija taip pat priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos; tą rekomendaciją Europos Vadovų Taryba patvirtino 2019 m. kovo 21 d. 2019 m. balandžio 9 d. Taryba priėmė rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos³ (toliau – 2019 m. euro zonai skirta rekomendacija), kurioje pateikiamos penkios rekomendacijos euro zonai (toliau – rekomendacijos euro zonai);
- (2) kaip valstybė narė, kurios valiuta yra euro, atsižvelgdama į glaudžias ekonominės ir pinigų sąjungos šalių ekonomikos sąsajas, Belgija turėtų užtikrinti, kad 2019 m. euro zonai skirta rekomendacija, kaip nurodyta toliau išdėstytose 1–4 rekomendacijose, būtų visiškai ir laiku įgyvendinta. Visų pirma priemonės, kuriomis gerinamos paslaugos, padės įgyvendinti pirmąją rekomendaciją euro zonai, susijusią su atspariomis paslaugų rinkomis, priemonės, kuriomis gerinamas viešųjų finansų tvarumas, efektyvumas ir sudėtis, ir nenumatyto pelno panaudojimas valstybės skolai mažinti padės įgyvendinti antrąją rekomendaciją euro zonai, susijusią su investicijų rėmimu, viešųjų finansų būklės gerinimu ir fiskalinių rezervų atkūrimu, o priemonės, kuriomis didinamas darbo rinkos politikos veiksmingumas, padės įgyvendinti trečiąją rekomendaciją euro zonai, susijusią su sėkmingo asmenų statuso pokyčio darbo rinkoje rėmimu;

² 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominė disbalansų prevencijos ir naikinimo (OL L 306, 2011 11 23, p. 25).

³ OL C 136, 2019 4 12, p. 1.

- (3) 2019 m. vasario 27 d. paskelbta 2019 m. Belgijai skirta ataskaita. Joje įvertinta Belgijos pažanga, padaryta įgyvendinant 2018 m. liepos 13 d. Tarybos priimtas šaliai skirtas rekomendacijas⁴, tolesni veiksmai, kurių šalis ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais priimtas jai skirtas rekomendacijas, ir Belgijos pažanga siekiant nacionalinių tikslų pagal strategiją „Europa 2020“;
- (4) 2019 m. nacionalinę reformų programą ir 2019 m. stabilumo programą Belgija pateikė 2019 m. balandžio 26 d. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos vienu metu;
- (5) į atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas atsižvelgta sudarant 2014–2020 m. Europos struktūrinių ir investicijų fondų (toliau – ESI fondai) programas. Kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013⁵ 23 straipsnyje, Komisija gali paprašyti valstybės narės peržiūrėti savo partnerystės sutartį ir susijusias programas bei pasiūlyti jų pakeitimus, jei tai būtina siekiant remti atitinkamų Tarybos rekomendacijų įgyvendinimą. Kaip naudotūsi šia nuostata, Komisija išsamiau nurodė priemonių, kuriomis ESI fondų veiksmingumas siejamas su patikimu ekonomikos valdymu, taikymo gairėse;

⁴ OLC 320, 2018 9 10, p. 1.

⁵ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320).

- (6) šiuo metu Belgijai taikoma Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis ir skolos taisyklė. 2019 m. stabilumo programoje Vyriausybė planuoja laipsnišką nominaliojo balanso pagerėjimą nuo 0,7 % bendrojo vidaus produkto (BVP) deficito 2018 m. iki 0,0 % BVP 2022 m. Remiantis perskaičiuotu struktūriniu balansu⁶, vidutinės trukmės biudžeto tikslo, t. y. struktūriniu požiūriu subalansuoto biudžeto, per 2019 m. stabilumo programos laikotarpį neplanuojama pasiekti. 2014 m. valdžios sektoriaus bendrosios skolos ir BVP santykis pasiekė aukščiausią lygį – beveik 107 % BVP, 2018 m. sumažėjo iki 102 %, o pagal 2019 m. stabilumo programą numatoma, kad iki 2022 m. jis sumažės iki 94 %. Makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos tos biudžeto projekcijos, yra tikėtinas. Vis dėlto priemonės, kurių reikia norint 2020 m. ir vėliau pasiekti planuojamus deficito tikslus, nekonkretizuotos, dėl to pagal Komisijos 2019 m. pavasario prognozę, darant prielaidą, kad politika nesikeis, 2020 m. prognozuojamas struktūrinio balanso pablogėjimas;
- (7) kadangi 2018 m. Belgija nesilaikė skolos taisyklės, 2019 m. birželio 5 d. Komisija parengė pranešimą pagal Sutarties 126 straipsnio 3 dalį. Įvertinus visus reikšmingus veiksnius, ataskaitoje padaryta išvada, kad, remiantis dabartine analize, negalima padaryti galutinės išvados, ar laikomasi skolos kriterijaus, kaip apibrėžta Sutartyje ir Reglamente (EB) Nr. 1467/1997;

⁶ Pagal ciklą pakoreguotas balansas atėmus vienkartinės ir laikinąsias priemones, Komisijos perskaičiuotas taikant bendrai sutartą metodiką.

- (8) 2019 m. stabilumo programoje Belgija patvirtina 2019 m. biudžeto plano projekte pateiktą prašymą dėl lankstumo pagal prevencinę dalį taikymo pagal Bendrai sutartą poziciją dėl lankstumo taikant Stabilumo ir augimo pakta, kurią 2016 m. vasario 12 d. patvirtino Taryba. Belgija paprašė leisti laikinai 0,5 % BVP nukrypti nuo koregavimo plano siekiant vidutinės trukmės biudžeto tikslo dėl įgyvendinamų didelių struktūrinių reformų, turėsiančių teigiamą poveikį ilgalaikiam viešųjų finansų tvarumui. Struktūrinėse reformose nurodoma pensijų reforma, mokesčių perkėlimas, įmonių pelno apmokestinimo reforma, darbo rinkos reforma, taip pat viešojo administravimo reforma. Komisijos 2019 m. pavasario prognozėje patvirtinama, kad Belgija 2019 m. laikosi minimalaus kriterijaus, užtikrindama patikimumo ribą iki 3 % BVP deficito ribos. Šiuo metu visos priemonės yra visiškai pagrįstos teisės aktais, išskyrus viešojo administravimo reformą. Atsižvelgiant į priemonių pobūdį, visų pirma į mokesčių perkėlimą ir su juo susijusią įmonių pelno apmokestinimo reformą, vis dar yra neaiškumų, susijusių su jų trumpalaikiu poveikiu, ypač atsižvelgiant į tai, kad jos daro poveikį biudžetui – dėl to pablogėjo biudžeto padėtis. Nepaisant to, šios priemonės padidino ekonomikos augimo potencialą, sumažino nedarbo lygį ir makroekonominio disbalanso riziką, o tai daro teigiamą poveikį skolos tvarumui vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu. Tuo remiantis šiuo metu Belgija gali būti vertinama kaip atitinkanti reikalavimus, kad 2019 m. galėtų pasinaudoti prašytu 0,5 % BVP laikinu nuokrypiu, su sąlyga, kad ji tinkamai įgyvendins sutartas reformas; jų įgyvendinimas bus stebimas per Europos semestrą;

- (9) 2018 m. liepos 13 d. Taryba rekomendavo Belgijai užtikrinti, kad 2019 m. grynujų pirminių valdžios sektoriaus išlaidų⁷ nominalus augimas neviršytų 1,8 %, o tai atitiktų 0,6 % BVP metinį struktūrinį koregavimą. Kadangi Belgija atitinka reikalavimus, kad pagal struktūrinių reformų išlygą jai būtų galima leisti 2019 m. laikinai nukrypti 0,5 % BVP, 2019 m. reikalaujamą struktūrinį koregavimą galima sumažinti iki 0,1 % BVP, o tai atitinka grynujų pirminių išlaidų nominalų augimą, kuris 2019 m. neviršija 2,8 %. Remiantis Komisijos 2019 m. pavasario prognoze, esama rizikos, kad 2018 m. ir 2019 m. (vertinant kartu) bus labai nukrypta nuo rekomenduojamo koregavimo plano, kuriuo siekiama vidutinės trukmės biudžeto tikslo;

⁷ Grynąsias pirmines valdžios sektoriaus išlaidas sudaro visos valdžios sektoriaus išlaidos atėmus palūkanų išlaidas, Sąjungos fondų pajamomis visiškai kompensuojamas išlaidas Sąjungos programoms ir išlaidų nedarbo išmokoms nediskrecinius pokyčius. Nacionaliniu lygmeniu finansuojamas bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas išlyginamas per ketverių metų laikotarpį. Įskaičiuojamos diskrecinės su pajamomis susijusios priemonės arba įstatymais nustatytas pajamų padidėjimas. Vienkartinės priemonės, susijusios tiek su pajamomis, tiek su išlaidomis, neįskaičiuojamos.

(10) 2020 m., atsižvelgiant į 60 % BVP viršijantį Belgijos valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykį su BVP ir prognozuojamą 0,1 % gamybos apimties atotrūkį, grynujų pirminių valdžios sektoriaus išlaidų nominalus augimas turėtų neviršyti 1,6 %, o tai atitinka 0,6 % BVP struktūrinį koregavimą pagal bendrai sutartą Stabilumo ir augimo pakto reikalavimų koregavimo matricą. Remiantis Komisijos 2019 m. pavasario prognoze, jeigu politika nesikeis, esama rizikos, kad 2020 m. nuo to reikalavimo bus labai nukrypta. *Prima facie* nenumatoma, kad 2019 m. ir 2020 m. Belgija laikysis skolos taisyklės. Apskritai Taryba mano, kad nuo 2019 m. turėtų būti imtasi reikiamų priemonių siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi Stabilumo ir augimo pakto nuostatų. Bet kokias nenumatytas pajamas būtų svarbu naudoti valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykiui toliau mažinti. Belgijos viešųjų finansų vidutinio laikotarpio ir ilgalaikiam tvarumui tebegresia pavojus dėl didelio skolos ir BVP santykio ir prognozuojamo visuomenės senėjimo išlaidų, ypač susijusių su pensijomis ir ilgalaikės priežiūra, padidėjimo kombinacijos. Pensijų reformų rinkinys įstatymu nustatytas 2015 m., todėl įstatymais nustatytas pensinis amžius nuo 2025 m. ilginamas nuo 65 iki 66 metų, o nuo 2030 m. – iki 67 metų. Be to, taip pat buvo sugriežtinti amžiaus ir darbo stažo reikalavimai, taikomi ankstyvo išėjimo į pensiją atveju. Nepaisant to, viešosios išlaidos pensijoms nuo 2016 m. iki 2070 m., daugiausia per kitus du dešimtmečius, vis tiek padidėtų 2,9 procentinio punkto BVP. Be to, ankstyvo išėjimo į pensiją sąlygos kelioms didelėms valstybės tarnautojų grupėms tebėra palankesnės už standartines sąlygas. Numatoma, kad ilgalaikės priežiūros viešosios išlaidos nuo 2016 m. iki 2070 m. padidės 1,7 procentinio punkto BVP, t. y. ir taip jau vienos didžiausių Sąjungoje viešosios išlaidos viršys vidurkį. Ilgalaikės priežiūros organizavimo susiskaidymas, kai šiuo metu kompetencija paskirstyta įvairiais administraciniais lygmenimis, kelia problemų dėl kai kurių išlaidų efektyvumo aspektų, todėl vis dar neaišku, koks yra dabartinio atsakomybės perdavimo grynas poveikis. Sustiprinus valdymą, būtų lengviau pasiekti norimą veiksmingumą. Siekiant padidinti ilgalaikės priežiūros sistemos išlaidų veiksmingumą, dar gali būti galimybių optimizuoti priežiūros paslaugų krepšelį;

- (11) norint sudaryti daugiau galimybių viešosioms investicijoms, galima pagerinti viešųjų išlaidų sudėtį ir veiksmingumą. Nepaisant pastarojo meto sumažėjimo, bendros išlaidos, išreikštos BVP dalimi, Belgijoje tebėra vienos didžiausių euro zonoje. Iš didelio viešųjų išlaidų lygio galima spręsti, kad yra galimybių taikyti fiskalinį koregavimą, kuris būtų daugiau grindžiamas išlaidomis. Atsižvelgiant į aukštą viešųjų išlaidų lygį, tam tikrų politikos sričių rezultatai ir tam tikrų viešųjų paslaugų kokybė kelia abejonių dėl išlaidų veiksmingumo. Išlaidų peržiūros ir politikos vertinimai gali padėti Belgijai nustatyti prioritetus ir padidinti viešųjų išlaidų veiksmingumą. Be to, išlaidų peržiūras būtų galima panaudoti vertinant įmonių moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai skirtos netiesioginės viešosios paramos, kuri, išreikšta BVP procentine dalimi, yra viena didžiausių Sąjungoje ir pernai toliau didėjo, veiksmingumą. Federalinės ir regioninės valdžios institucijos neseniai išreiškė norą įtraukti išlaidų peržiūrą į savo biudžeto mechanizmą;
- (12) biudžeto koordinavimas tarp subjektų šiuo metu nėra pakankamai lankstus, kad būtų galima sudaryti sąlygas viešosioms investicijoms į didelio masto projektus. Tokioje federalinėje valstybėje narėje kaip Belgija, kurioje įgaliojimai už didžiąją dalį išlaidų perduoti subnacionalinio lygmens valdžios institucijoms, labai svarbu veiksmingai koordinuoti biudžetą. Biudžeto koordinavimą apsunkina tai, kad, nepaisant 2013 m. pasirašyto bendradarbiavimo susitarimo, visais valdžios lygmenimis vis dar nėra jokio oficialaus susitarimo dėl metinių tikslų. Skirtingai nuo ankstesnių stabilumo programų praktikos, kai Derinimo komitetas atsižvelgė į fiskalinę trajektoriją, visų lygmenų valdžios institucijos patvirtino 2018 m. Stabilumo programoje pateiktą bendrą fiskalinę trajektoriją ir pritarė tam, kad iki 2020 m. būtų pasiekti visų lygmenų valdžios institucijų fiskaliniai tikslai. Nors šis patvirtinimas padidino bendros krypties patikimumą, nebuvo jokio oficialaus susitarimo dėl metinių fiskalinių tikslų kiekvienu valdžios lygmeniu. Kadangi trūksta susitarimo dėl tikslų kiekvienu valdžios lygmeniu, tai gali pakenkti bendros krypties siekiant vidutinio laikotarpio tikslo įgyvendinamumui. Be to, tai neleidžia Vyriausiosios finansų tarybos viešojo sektoriaus skolinimosi reikalavimų skyriui veiksmingai stebėti, kaip laikomasi šių tikslų. 2019 m. Stabilumo programoje pateikti tik orientaciniai bendrieji ir tarpiniai biudžeto tikslai, nes 2019 m. gegužės 26 d. įvyko federalinio lygmens ir regionų bei bendruomenių lygmens rinkimai;

- (13) pastaruoju metu ekonomikos augimas paskatino darbo vietų kūrimą, o užimtumas pasiekė aukščiausią lygį per pastaruosius dešimt metų. Nepaisant to, perėjimas nuo neaktyvumo ar nedarbo prie darbo tebėra nedidelis ir Belgijai sunkiai sekasi siekti strategijoje „Europa 2020“ jai nustatyto 73,2 % užimtumo tikslo. Darbo rinkoje tebėra didelių regioninių skirtumų. Nepaisant to, kad pastaruosius penkerius metus jaunimo nedarbo lygis Briuselyje sparčiai mažėja, jis gerokai viršija Sąjungos vidurkį. Žemos kvalifikacijos asmenų, migrantų kilmės asmenų, vyresnio amžiaus darbuotojų ir neįgalių asmenų dalyvavimas darbo rinkoje yra nedidelis, o tai reiškia, kad tiek struktūriniai, tiek grupei būdingi veiksniai trukdo jiems integruotis į darbo rinką, o esamos aktyvumo skatinimo priemonės nėra vienodai veiksmingos visoms gyventojų grupėms. Vyresnio amžiaus darbuotojų (55–64 m.) užimtumo lygis tebėra mažesnis už Sąjungos vidurkį, o vyresnių nei 60 metų asmenų atotrūkis nuo Sąjungos vidurkio tebėra didelis. Migrantų kilmės žmonių, visų pirma moterų, nedarbo lygis ir toliau yra didesnis, jiems būdingas mažesnis aktyvumo lygis, didesnis dirbančiųjų skurdas ir pernelyg aukšta kvalifikacija. Nors imtasi tam tikrų priemonių siekiant padėti naujai atvykusiems asmenims integruotis ir kovoti su diskriminacija, vis dar trūksta suderinto požiūrio siekiant spręsti migrantų kilmės asmenų patiriamas problemas. Siekiant spręsti dalyvavimo darbo rinkoje problemas, vykdant susitarimo dėl darbo vietų reformą, imtasi priemonių, tačiau jų poveikį dar reikia įvertinti;
- (14) ir toliau egzistuoja didelės finansinės paskatos nedirbti. Nors mokesčių perkėlimas sumažino darbo jėgos mokesčių pleišta, vidutiniškai jis tebėra didelis visiems samdomiesiems darbuotojams, išskyrus labai mažai uždirbančius samdomuosius darbuotojus (50 % vidutinio darbo užmokesčio). Belgija tebėra vienintelė valstybė narė, kurioje bedarbio pašalpų mokėjimo terminas yra neribotas, nors jos laipsniškai mažėja. Ligos ir neįgalumo pašalpų gavėjai ir antrieji šeimoje uždirbantys asmenys finansiškai skatinami nedirbti visą darbo dieną. Visų pirma finansinės paskatos nedirbti (visą darbo dieną) vienišiams tėvams (ir šiek tiek mažesniu mastu vaikų turinčioms poroms) yra ribotos dėl išlaidų ir dėl to, kad nutraukiamos išmokos. Be to, kadangi atsakomybė už socialinę apsaugą išskaidyta federaliniam, regioniniam ir vietos lygmenims, gali kilti koordinavimo problemų. Savarankiškai dirbantiems asmenims socialinės apsaugos sistemoje nėra oficialiai numatytos bedarbio pašalpos, jie nėra draudžiami nuo nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų;

(15) susirūpinimą ir toliau kelia tai, kad prastėja švietimo rezultatai privalomojo ugdymo sistemoje ir esama didelių švietimo sistemos skirtumų. Gali būti sumažinta pagrindinių įgūdžių neįgyjančio jaunimo procentinė dalis, visų pirma prancūzakalbių bendruomenėje, kur ši procentinė dalis viršija EBPO vidurkį. Mokymosi rezultatų skirtumai, kuriuos lemia socialinė ir ekonominė padėtis bei migrantų kilmė, yra dideli. Mokytojams reikia daugiau paramos, kad jie galėtų spręsti su įvairove susijusius klausimus, todėl vis dar reikia pritaikyti mokytojų tęstinį profesinį tobulėjimą. Siekiant didinti žinioms imlų, tvarų ir integracinį augimą ir socialinę įtrauktį, reikia stiprinti reformas, kuriomis siekiama gerinti mokymosi rezultatus ir šalinti skirtumus. Daroma pažanga įgyvendinant Kompetencijos pakta, prancūzakalbių bendruomenės pavyzdinę mokyklų reformą, kuria siekiama gerinti pagrindinius įgūdžius, veiksmingumą, valdymą ir kovoti su nelygybe. Priimti ir nuo 2020 m. rugsėjo mėn. bus taikomi potvarkiai dėl mokytojų darbo organizavimo, bendrosios mokymo programos, mokyklų direktorių statuso ir naujų mokinių prancūzų kalbos žinių stiprinimo. Nuo 2019–2020 m. flamandų bendruomenė įgyvendina tam tikras vidurinio ugdymo reformas, tačiau susirūpinimą ir toliau kelia ankstyvas mokinių skirstymas pagal gabumus. Šių reformų ir priemonių poveikis taip pat priklausys nuo jų veiksmingo įgyvendinimo ir stebėsenos. Federalinis parlamentas taip pat sumažino privalomojo ugdymo amžių nuo šešerių iki penkerių metų. Atsižvelgiant į jau ir taip aukštą švietimo išlaidų lygį, reformas reikės įgyvendinti daugiau dėmesio skiriant sistemos veiksmingumo ir efektyvumo didinimui, taip pat jos gebėjimui užtikrinti į ateitį orientuotas ir darbo rinkai svarbias kompetencijas;

(16) įgūdžių paklausos ir pasiūlos neatitiktis ir menkas profesinis judumas stabdo darbo vietų kūrimą ir našumo augimą. Nepaisant kelių regioninių ir federalinių priemonių, kurių imtasi siekiant spręsti kvalifikuotų darbuotojų trūkumo problemą ir didinti aktyvumo skatinimą, taip pat ir vykdant susitarimo dėl darbo vietų reformą, keliuose sektoriuose, visų pirma informacinių ir ryšių technologijų, statybų ir sveikatos sektoriuose, pastebimas darbo jėgos trūkumas. Statybų sektoriaus augimą stabdo įgūdžių nebuvimas ir darbo jėgos trūkumas. Kai kuriuose sektoriuose yra svarbių darbo jėgos perkvalifikavimo ir kvalifikacijos kėlimo poreikių. Suaugusiųjų dalyvavimas švietimo ir mokymo veikloje bei darbo jėgos judumas taip pat yra nedidelis. Svarbus klausimas yra prasti kalbiniai įgūdžiai, ypač Briuselyje, kur, remiantis 2019 m. nacionaline reformų programa, apie 50 % darbo pasiūlymų reikalaujama mokėti ir prancūzų, ir olandų kalbas. Tretinį išsilavinimą įgijusių asmenų skaičius yra didelis, tačiau gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos (STEM) sričių absolventų yra per mažai. 2016 m. Belgija užėmė 26-tą vietą Sąjungoje pagal aukštųjų mokyklų STEM sričių absolventų skaičių: naujų studentų, ypač moterų, skaičius susijusių sričių aukštosiose mokyklose yra mažas. Įgyvendinant 2012–2020 m. STEM veiksmų planą Flandrijoje padaryta pažanga, tačiau asmenų, įgijusių vidurinį išsilavinimą STEM srityje techninio ir profesinio rengimo mokyklose, skaičius nesikeičia nuo 2010 m. Prancūzakalbių bendruomenė neturi STEM politikos strategijos ir dar turi įgyvendinti neseniai patvirtintą mokykloms skirtą „Skaitmeninio švietimo strategijos“ planą. Specialistų, turinčių verslumo žinių ir mokslo, technologijų, inžinerijos ir matematikos sričių žinių, trūkumas stabdo startuolių plėtrą. Bendras skaitmeninių įgūdžių lygis yra geras, tačiau negerėja. 2019 m. nacionalinėje reformų programoje pabrėžiamas Flandrijos ir Valonijos susitarimas ir planuojamas Flandrijos ir Briuselio sostinės regiono susitarimas gerinti tarpregioninį darbo jėgos judumą;

(17) moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra yra sutelkti keliose pramonės šakose, o inovacijų sklaida likusiai ekonomikai yra nepakankama, ir tai galiausiai stabdo našumo augimą. Viešosiomis lėšomis finansuojami moksliniai tyrimai nesiekia Sąjungos vidurkio. Mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų srityje taip pat yra regioninių ir subregioninių skirtumų. Nacionaliniame strateginių investicijų pakte nurodyta, kad skaitmeninimo didinimas yra perspektyvus būdas Belgijos našumui ir inovaciniam pajėgumui skatinti. Tam reikia investicijų į skaitmeninę infrastruktūrą, be kita ko, imtis veiksmingų priemonių siekiant sėkmingai įdiegti 5G tinklus, žmogiškojo kapitalo ir verslumo dvasios, taip pat spartesnio skaitmeninių technologijų diegimo, visų pirma iki šiol atsiliekančiose įmonėse;

- (18) po kelerius metus trukusių menkų viešųjų investicijų blogėja kelių infrastruktūros kokybė. Tuo pat metu didelio ir tankaus tinklo išlaikymas regionams ir vietos valdžios institucijoms neatrodo ekonomiškai efektyvus. Eismo spūstys Belgijos keliuose yra vienos didžiausių Sąjungoje. Geležinkelių infrastruktūra yra tanki ir kokybiška, tačiau ją užbaigti ir atnaujinti tebėra sudėtinga, o eismo spūstys daugiausia susidaro aplink Briuselį ir Antverpeno ir Zebriugės uostų prieigose. Numatoma daug investuoti į priemiesčių geležinkelių infrastruktūrą ir signalinę įrangą, tačiau procesą visų pirma stabdo regionų biudžeto paskirstymo taisyklės. Be to, iškreipiamosios paskatos ir kliūtys konkurencijai ir investicijoms į keleivių vežimo vidaus geležinkeliais ir tarpmiestiniais autobusais paslaugas riboja alternatyvių kolektyvinio ir mažo anglies dioksido kiekio transporto paslaugų pasiūlą ir paklausą. Vis didesnes spūstis iš dalies galima paaiškinti tuo, kad skatinant nemokamai naudotis keliais, įmonių automobiliams taikant mokesčių atskaitą ir mažus aplinkos mokesčius nuolat didėja lengvųjų automobilių skaičius. Dideli nekilnojamojo turto sandorių mokesčiai ir įmonių automobiliams taikomos specialios sąlygos neigiamai veikia judumą. Geležinkelių paslaugų kokybė sumažėjo, o viešojo transporto paslaugų pasiūlą miestuose ir tarp miestų ir kaimų dar galima gerinti, ypač Valonijoje, kur galimybė nuvykti į darbo vietą yra didelė kliūtis darbo ieškantiems asmenims. 2019 m. nacionalinės reformų programos duomenimis, visuose regionuose įgyvendinamos svarbios investicijos ir vykdomos reformos, o federaliniu lygmeniu ir bendradarbiaujant su regionais baigiami vykdyti priemiestinių geležinkelių tinklo aplink Briuselį statybos darbai. Belgija priėmė įstatymą dėl vidaus geležinkelių paslaugų teikimo atvėrimo, tačiau keleivinio transporto paslaugų, teikiamų pagal viešųjų paslaugų įsipareigojimus pagal tiesiogiai sudarytą sutartį, dalis Belgijoje tebėra labai didelė. Privačioms autobusų įmonėms neleidžiama teikti vežimo tarpmiestiniais autobusais paslaugų. Įvairios vietos valdžios institucijos taiko skirtingas taksi taisykles. Nors regionai parengė savo judumo planus, dėl sudėtingo koordinavimo neįmanoma parengti bendros judumo Belgijoje vizijos, tam tikrais atvejais apimančios pasienio miestus ir regionus. Geležinkelių reguliavimo institucija turi galimybių plėtoti reguliavimo veiklos sritį;
- (19) siekiant remti energetikos pertvarką, reikia didelių investicijų. Iki energetikos normų įdiegimo pastatytų senų pastatų renovacija padės pasiekti 2020 m. ir 2030 m. išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo tikslus. Alternatyviojo kuro infrastruktūra diegiama gana lėtai. Reikia didelių investicijų į elektros energijos gamybą, taip pat į tinklų sujungimo pajėgumus, pažangiųjų tinklų saugojimo įrenginius ir energijos vartojimo efektyvumą;

(20) nepaisant vyriausybės pastangų, įmonėms tenkanti reguliavimo ir administracinė našta tebėra didelė ir atsiliepia verslumui. Startuolių ir mažųjų įmonių apmokestinimas sumažintas, tačiau finansinių investicijų apmokestinimas tebėra sudėtingas. Belgija reformavo savo bendrovių teisės kodeksą, sumažindama bendrovių teisinių formų skaičių, palengvindama teisinį elektroninį bendravimą, sumažindama minimalius kapitalo reikalavimus ir, kaip nurodyta 2019 m. nacionalinėje reformų programoje, pertvarkydama nemokumo įstatymą, kad į jį būtų įtrauktos laisvosios profesijos. Vis dėlto, nepaisant šių pastangų, ilgai užtrunka statybų leidimų išdavimas, brangiai kainuoja nekilnojamojo turto registravimas, o teismo procesai trunka ilgai. Vykiant administracinį teisingumą kyla sunkumų dėl išteklių trūkumo ir ilgai trunkančių procedūrų, dėl kurių labai vėluojama, visų pirma išduodant statybų leidimus, bet taip pat ir vykiant viešųjų pirkimų procedūras. Be to, klimato, energetikos, skaitmeninės ir transporto politikos koordinavimas yra sudėtingas ir gali būti tobulinamas. Muitinių ir rinkos priežiūros institucijų bendradarbiavimas nėra optimalus ir didėja pavojus, kad per Belgijos sienas į Sąjungą įvežamos reikalavimų neatitinkančios prekės. Į politikos formavimo procesą galėtų būti geriau integruojamas poveikio vertinimas. Įmonėms teikiamų skaitmeninių viešųjų paslaugų kokybė yra žema. Nepakankamas teisingumo sistemos skaitmeninimas tebėra rimta problema, ypač duomenų rinkimo srityje. Teisingumo sistemos skaitmeninimo užbaigimas yra svarbi tolesnio teisingumo sistemos kokybės gerinimo, pavyzdžiui, verslo procesų atnaujinimo ir geresnio žmogiškųjų ir finansinių išteklių valdymo teismuose, sąlyga;

- (21) kliūtys konkurencijai ir investavimui į kelias verslo paslaugas stabdo augimą ir našumą. Naujų paslaugų teikėjų patekimo į rinką rodikliai yra gerokai mažesni nei Sąjungos vidurkis, o pelno normos yra didesnės nei Sąjungos vidurkis. Komisijos ribojimo rodiklis rodo, kad Belgijos apskaitininkų, mokesčių konsultantų, architektų ir nekilnojamojo turto agentų reglamentavimo sistema yra gerokai griežtesnė už Sąjungos vidurkį. Neseniai priimtu įstatymu nustatyti griežtesni reikalavimai patentiniams patikėtiniams. Federalinio planavimo biuro vertinimu, dideliu mastu sumažinus teisės, apskaitos ir architektūros paslaugų reglamentavimo našta, padidėtų darbo našumas. Reguliuojami notarų mokesčiai už nekilnojamojo turto sandorius yra dideli ir prisideda prie didelių registracijos mokesčių. Regionai yra nevienodai pertvarkę amatininkų ir prekybininkų profesijas. Mažmeninės prekybos sektoriui vis dar taikomi veiklos apribojimai, kurie trukdo šio sektoriaus našumui ir neskatina investicijų. Prekybos centrų sektoriuje vyrauja neoptimalus konkurencijos lygis, kurį daugiausia lemia didelė koncentracija ir maža patekimo į rinką ir pasitraukimo iš jos dinamika. Pagal mažmeninės prekybos ribojimo rodiklį Belgija yra šešta valstybė narė, kurioje mažmenininkų veiklos aplinka ribojama griežčiausiai. 2019 m. nacionalinėje reformų programoje akcentuojamos neseniai Briuselio sostinės regione įvykdytos reformos, kuriomis siekiama palengvinti mažmeninės prekybos įmonių įsisteigimą. Telekomunikacijų rinkai būdinga didelė koncentracija (ją dar labiau sustiprina pastarojo meto įmonių perėmimas) ir silpna konkurencija. Tai taip pat rodo santykinai didelės fiksuotojo ryšio paslaugų kainos, palyginti su kitomis atitinkamomis šalimis. Mažmeninei fiksuotojo ryšio tinklų rinkai būdingos geografiškai apibrėžtos rinkoje įsitvirtinusio operatoriaus ir kabelinių tinklų operatoriaus duopolijos. Dėl to kai kuriems operatoriams gali kilti kliūčių norint teikti į paketus įtrauktas susietas fiksuotojo ir judriojo ryšio paslaugas. 2019 m. nacionalinėje reformų programoje pabrėžiama, kad buvo patvirtinta ekonominės teisės reforma, kuria siekiama gerinti konkurencijos teisės aktų laikymąsi ir Belgijos konkurencijos institucijos veikimą, užtikrinant, kad procedūros būtų veiksmingesnės, ir sumažinti tolesnių ginčų Rinkos teisme (*Cour des Marchés / Martenhof*), riziką. Palyginti su kitų valstybių narių konkurencijos institucijomis, Belgijos konkurencijos institucijos ištekliai yra riboti;
- (22) tam tikrus rekomendacijose nustatytus trūkumus, visų pirma 2019 m. šaliai skirtos ataskaitos D priede nurodytose srityse, galėtų padėti pašalinti 2021–2027 m. Sąjungos fondų programavimas. Tai suteiktų Belgijai galimybę atsižvelgiant į regioninius skirtumus optimaliai panaudoti šiuos fondus nustatytuose sektoriuose;

- (23) per 2019 m. Europos semestrą Komisija atliko išsamią Belgijos ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2019 m. šaliai skirtoje ataskaitoje. Be to, ji įvertino 2019 m. stabilumo programą, 2019 m. nacionalinę reformų programą ir tolesnius veiksmus, kurių Belgija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais jai skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai Belgijos fiskalinei ir socialinei bei ekonominei politikai, bet ir tai, kaip jie atitinka Sąjungos taisykles ir gaires, nes būtina stiprinti bendrą Sąjungos ekonomikos valdymą Sąjungos lygio priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų;
- (24) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2019 m. stabilumo programą, o jos nuomonė⁸ pateikta visų pirma toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje,

REKOMENDUOJA Belgijai 2019 m. ir 2020 m. imtis šių veiksmų:

1. užtikrinti, kad 2020 m. grynujų pirminių valdžios sektoriaus išlaidų nominalus augimas neviršytų 1,6 %, o tai atitiktų 0,6 % BVP metinį struktūrinį koregavimą. Nenumatytas pajamas panaudoti tam, kad būtų greičiau mažinamas valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis. Tęsti reformas, kuriomis siekiama užtikrinti ilgalaikės priežiūros ir pensijų sistemų fiskalinį tvarumą, be kita ko, ribojant ankstyvo pasitraukimo iš darbo rinkos galimybes. Visais valdžios lygmenimis gerinti viešųjų išlaidų sudėtį ir didinti jų veiksmingumą, visų pirma atliekant išlaidų peržiūras, taip pat visais valdžios lygmenimis gerinti fiskalinės politikos koordinavimą, siekiant sudaryti sąlygas viešosioms investicijoms.
2. Šalinti paskatas nedarbi ir didinti aktyvios darbo rinkos politikos, visų pirma taikomos žemos kvalifikacijos darbuotojams, vyresnio amžiaus darbuotojams ir migrantų kilmės asmenims, veiksmingumą. Gerinti švietimo ir mokymo sistemų veiksmingumą ir įtraukumą ir spręsti įgūdžių pasiūlos ir paklausos neatitikties problemą.

⁸ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.

3. Vykdamt su investicijomis susijusią ekonominę politiką sutelkti dėmesį į darnųjį transportą, įskaitant geležinkelių infrastruktūros atnaujinimą, perėjimą prie mažo anglies dioksido kiekio energetikos, mokslinius tyrimus ir inovacijas, visų pirma skaitmeninimą, atsižvelgiant į regioninius skirtumus. Spręsti didėjančias judumo problemas, stiprinant paskatas ir šalinant kliūtis didinti kolektyvinio ir mažataršio transporto pasiūlą ir paklausą.
4. Mažinti reglamentavimo ir administracinę naštą siekiant skatinti verslumą ir šalinti kliūtis konkurencijai paslaugų, visų pirma telekomunikacijų, mažmeninių ir profesinių paslaugų, srityse.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu

Pirmininkas
